

Het verhaal van Ruth: genade toe-eigenen

Iemand plaatste op Twitter een plaatje van Ruth die de aren aan het lezen was met als vraag er bij: “Wie herkent dit fragment van een illustratie? Wat roept het bij je op?”

Reacties waren uiteenlopend. Van een negatief “gezapige verhaaltjes die niets te leren bieden” tot reacties van (met name) vrouwen die Ruth typeerden als “powervrouw!” en “avontuur van een vrouw die haar eigen weg koos”.

Natuurlijk ook opmerkingen over vluchtelingen welkom heten en helpen. Een toepassing die ik als heel Bijbels beschouw overigens maar het is niet het belangrijkste wat we kunnen leren uit deze geschiedenis.

Dat Ruth de moderne hedendaagse vrouw op de een of andere manier aanspreekt vond ik best wel opmerkelijk. Want welk verhaal wordt ons verteld en wat is de toepassing van dit verhaal in onze hedendaagse tijd?

Het verhaal van Ruth

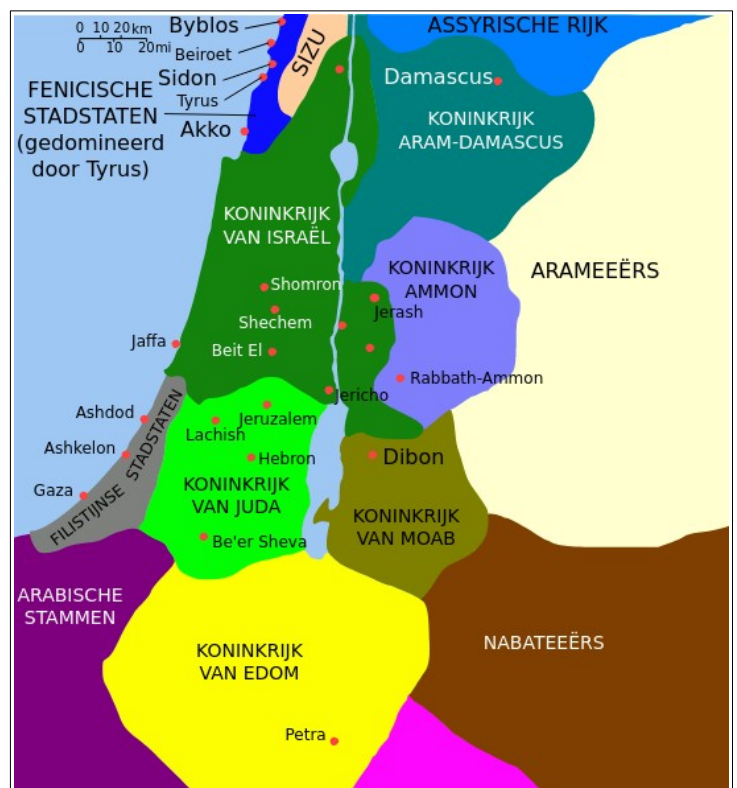
Het boek Ruth is één van de twee boeken in de Bijbel welke genoemd zijn naar een vrouw, het andere boek is Esther. Het boek Ruth is niet naar de schrijver genoemd maar naar de hoofdpersoon: Ruth, de moabitische, die zich bekeert tot de God van Israël. De Joodse traditie wil dat het boek door Samuël geschreven is.

Kort samengevat lezen we in de slechts vier hoofdstukjes het volgende verhaal: Elimelech, zijn vrouw Naomi en hun twee zoons ontvluchten hongersnood in koninkrijk van Juda door zich te vestigen in Moab, dat naast Juda ligt (zie afbeelding). De zoons, Machlon en Chilion, huwen na het sterven van hun vader twee Moabitische vrouwen: Orpa en Ruth. Na hun overlijden keert Naomi terug naar Juda met haar dochter Ruth die daar huwt met Boaz.

Machlon en Chilion

De zoons wijken af van de Wet die voor Israël goldt, immers: het huwen van een vrouw buiten het eigen volk was niet toegestaan. En in het bijzonder Moabieten en Ammonieten waren volken waar God, bij monde van Mozes, van had verboden dat ze één mochten worden met het volk Israël.

Afb. Briangotts on en.wikipedia and Slashme on en.wikipedia, [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)

In Nehemia lezen we bijvoorbeeld hierover het volgende:

“Op die dag werd er voorgelezen uit het boek van Mozes voor de oren van het volk. Daarin werd voorgescreven bevonden dat een Ammoniet of een Moabiet tot in eeuwigheid niet in de gemeente van God mocht komen, omdat zij de Israëlieten niet met brood en water tegemoetgekomen waren, en men Bileam tegen hen had ingehuurd om hen te vervloeken; onze God had de vloek echter veranderd in zegen. Het gebeurde, toen zij de wet hoorden, dat zij alle mensen van allerlei herkomst afzonderden van Israël.” (Nehemia 13:1-3, vgl. Deuteronomium 23:3)

De uitsluiting voor Moab en Ammon geldt voor “de samenkomst van de gemeente van God”, met andere woorden de officiële bijeenkomsten en vergaderingen van het volk. Toelating tot de vergadering van het volk betreft het volledig burgerschap, inclusief het recht deel te nemen aan de dienst aan de Here en het recht te trouwen.

Machlon en Chilion assimileerden daarmee met het volk waar zij verbleven. Ook zij overlijden echter zonder kinderen na te laten en de indruk bestaat bij mij dat ze jong overleden zijn. De oorzaak wordt niet vermeld – het is voor het verhaal ook niet van belang verder.

Terugkeer naar Israël

“Toen maakte zij zich met haar schoondochters gereed en keerde terug uit de vlakten van Moab, want zij had in het land Moab gehoord dat de HEERE naar Zijn volk omgezien had door hun brood te geven.” (Ruth 1:6)

Orpa gaat uiteindelijk, op aandringen van Naomi, terug naar haar eigen volk om daar een man te zoeken en een toekomst op te bouwen. Ruth gaat echter mee met Naomi. En uit haar woorden kunnen we begrijpen dat Ruth de Here heeft leren kennen want zij zegt: “Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.” (Ruth 1:16).

Als Moabitische kon zij in principe helemaal geen deel uitmaken van het Volk. Ze zou in Israël altijd een ‘tweederangs-burger’ blijven. Desondanks besluit zij met volle overtuiging: dát Volk, déze God, dáár wil ik bij horen!

Dat is niet alleen maar uit liefde voor haar schoonmoeder – immers, de optie die Naomi haar bood was *menselijk* gezien de beste weg. Terug naar het eigen volk en een toekomst opbouwen daar. Naomi is verbitterd, wil daarom “Mara” (bitter) genoemd worden en geeft God de schuld van haar situatie (Ruth 1:20).

Boaz, de Losser

Het verhaal gaat vervolgens verder naar de kennismaking van Boaz en Ruth. Boaz vraagt aan zijn maaiers “wie die vrouw is”, krijgt uitleg van hen en vervolgens spreekt hij tot haar “U hebt het gehoord, nietwaar, mijn dochter? Ga niet op een andere akker aren rapen.” (Ruth 2:8).

Zij stond er dus bij toen hij aan zijn maaiers vroeg wie zij was. Het tekent de positie van Ruth als vreemdeling én vrouw, er werd óver haar gesproken – waar zij bij stond! - en niet mét haar. En dat zij geen enkel recht in het land had en zich dat maar al te goed beseft lezen we in vers 10:

“Toen wierp zij zich met het gezicht ter aarde, boog zich naar de grond en zei tegen hem: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat u naar mij omziet, terwijl ik een buitenlandse ben?”

Uit vers 11, 12 blijkt dat Boaz al uit de geruchten had gehoord van haar. Er werd kennelijk over haar gesproken onder het volk van Israël en dat zeker niet in negatieve zin!

Genade toe-eigenen

Boaz is, zo zegt Naomi, [de lossers](#) (Deuteronomium 25:5-6) Dat wil zeggen dat hij in plaats van één van haar zonen zou moeten trouwen -volgens de Wet- met Ruth. Of die regel ook geldt voor een vrouw van buitenlandse komaf? En of Boaz werkelijk die verplichting wel had, aangezien hij geen broer van de overleden man van Ruth was? Ik betwijfel het. Zij had geen enkele rechten onder de Wet van Mozes, dus ook het losserschap was niet van toepassing.

Maar Naomi waagt het er op en stuurt Ruth naar Boaz toe **om hem te vragen haar te ‘lossen’**. Boaz constateert dat er nog een lossers is, die feitelijk voor moet gaan maar,.. uit het verhaal is ook duidelijk dat hij graag die rol als lossers op zich neemt; hij is duidelijk gecharmeerd van Ruth. Dat constateert Naomi ook (Ruth 3:18) wanneer ze zegt: “Ga rustig zitten, mijn dochter, tot je weet hoe de zaak uit zal vallen, want die man zal niet rusten, voordat hij vandaag nog deze zaak tot een einde heeft gebracht.”

In hoofdstuk 4 lezen we vervolgens dat Boaz de zaak regelt met de andere lossers. Een niet onbelangrijk detail: er was ook nog een stuk grond dat in eigendom over moest gaan.

De eerste lossers had wel belangstelling voor het stukje grond, maar niet voor (nog) een vrouw en een eventuele erfgenaam die dat met zich mee zou brengen. Het zou hem financieel te gronde richten. De waarde van de grond woog niet op tegen de herverdeling van zijn bezit na zijn overlijden – het zou er toe leiden dat zijn reeds bestaande erfgenamen minder erfdien en geen bestaan meer zouden hebben. Met het oog op zijn kinderen moest hij er dus vanaf zien. Ik denk dat Boaz dat wist en de onderhandeling daarom op deze manier speelde. Of Boaz al andere vrouwen en kinderen had, vertelt het verhaal niet. Maar wel dat hij rijk was. Er was dus voldoende om te verdelen en hij kon zich het huwelijk permitteren.

Profetisch

In Ruth 4:11-12 wordt door de oudsten profetisch gesproken, zo blijkt later, want Ruth komt voor in de stamboom van David. Net als overigens Tamar, Rachab en “de vrouw van Uria” ([Batseba](#), de moeder van Salomo).

Het verhaal heeft dus een geschiedkundig aspect: het verhaalt over de hongersnood, het ongeloof in Israël en toont dat er in Israël, ondanks het ongeloof en de dwaling, toch een ‘gelovig overblijfsel’ was. Daarnaast wordt door veel mensen in Boaz vaak een beeld of type van de Here Jezus, de lossers van Israël, gezien.

Een ander belangrijk punt is dat dit boek de connectie is tussen wat er gebeurd was, in Richteren, en wat er komen ging: het Koningshuis van David. Haar zoon, Obed, was de grootvader van David.

Genade toe-eigenen

Wat mij daarnaast in het oog springt in dit verhaal is dat Ruth niet passief is. Is zij te zien als een “powervrouw”? Is zij “een vrouw die haar eigen weg koos”?

In een cultuur waar over de grond die je in eigendom hebt door anderen besloten wordt en zonder dat je er bij bent je uitgehuwelijkt wordt (Ruth 4:9-13) kun je lastig spreken, volgens mij, over een vrouw die haar eigen weg koos, laat staan een “powervrouw”.

Wat we wel zien in dit verhaal is dat Ruth een keuze maakte vanuit geloof: “Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.” en vervolgens zich de genade toe-eigent.

Wat betekent dat? Zij geloofde. Wie gelooft ontvangt genade. Immers: “Ieder die in Hem gelooft gaat niet verloren” (Joh. 3:16). Die genade moet je je wel ‘toe-eigenen’, die moet je aanpakken, nemen. Als je zegt “ik geloof, nu moet God het verder maar regelen” gebeurt er niets. Je moet opstaan en in beweging komen. Ruth deed dat. Ze ging de aren lezen. Ze ging naar Boaz, de lossers, toe.

Distant Shores Media/Sweet Publishing, [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/), via Wikimedia Commons

Dienaar

Boaz en Ruth krijgen een zoon: Obed. Misschien herken je het Engelse woord voor gehoorzaamheid (*obedience*)? Obed betekent: dienaar. Een dienaar is per definitie gehoorzaam.

In geloof God aanvaarden en dienen geeft vrucht. Niet alleen in je eigen leven, ook volgende generaties! Want uiteindelijk werd mede uit deze “vreemdelinge” die, in tegenstelling tot haar schoonouders wél gehoorzaam was, de Redder van deze wereld geboren: de Here Jezus!

Ruth is een voorbeeld voor iedereen die gelovig is. Laat het niet bij een belijden van je geloof met de mond maar sta op, kom in beweging, ga naar de lossers, Jezus, toe en samen met Hem verder.

Ontvang de genade actief, eigen je het toe, en dan volgt het prachtige slot: een totaal nieuw en gezegend leven dat enorm vrucht draagt!